

بسم الله الرحمن الرحيم

انه لقران كريم في كتاب مكنون لا يمسه الا المطهرون.

مستحضرید ما در جلسات قبل در خدمت قرآن بودیم و تا آیه 79 به تفسیر آیات پرداختیم؛ امروز به تفسیر آیات 80، 81 و 82 می پردازیم. این سه آیه دارای پیام واحدی است از این رو به عنوان یک فقره مورد بحث قرار گرفته است. این آیات دارای پیام مهمی است. آیه اول به باور خطرناکی از بنی اسرائیل می پردازد و می فرماید: این ها خود را امت برگزیده می دانستند خود را در حاشیه امن از عذاب الهی می دانستند. دارای خودشیفتگی «نارسیس» بودند. و می گفتند: و قالوا لن تمسنا النار الا اياماً معدوده... در این جا نمی گویند که ما عذاب نمی شویم بلکه می گویند اگر ما عذاب هم بشویم خیلی کوتاه خواهد بود. قرآن بلافاصله این باور را از جهت منشا نقد می کند و می فرماید: آیا این ها پیمانی با خدا دارند که خدا به این ها بفرماید من شما را خیلی عذاب نمی کنم. قل أخذتم عند الله عهداً فلن يخلف الله عهده ام تقولون على الله ما لا تعلمون. آیا خدا با شما عهد و پیمان بسته یا به خدا افترا می بندید و به خاطر خود شیفتگی به خدا دروغ می بندید؟

بعد در آیه 81 به قسمتی از این باور می پردازد و می فرماید: بلی (این ها را دور بریزید) من کسبت سیئه و احاطت به خطیئته (اگر کسی خطیئه به او احاطه کند) فاولئك من اصحاب النار هم فيها خالدون. آیه 82: والذين آمنوا و عملوا الصالحات اولئك اصحاب الجنة هم فيها خالدون.

قرآن کریم در اینجا یک باور باطل و یک باور صحیح مطرح می کند و این از محکمت قرآن است.

ما چون بیشتر در تفسیر رویکرد اخلاقی و اجتماعی داریم این سه آیه را بهانه قرار می دهیم تا بعضی نکات را خدمتتان بیان کنیم.

آیا این خود شیفتگی، خد به پنداری که قوم بنی اسرائیل مبتلی بودند مخصوص بنی اسرائیل است یا ما هم مبتلی هستیم؟ بحث اعتقاد به حاشیه امن، مخصوص یهود نیست طبیعتاً مسیحیان دارند ادیان ساخته شده به دست بشر این اعتقاد را دارند. ما نیز با این پدیده مواجه بوده ایم که عذاب بر شیعیان، حرام تکوینی است و... البته ممکن است یک گوش مالی در برزخ داده شوند اما در قیامت در حاشیه امن هستند و... این باور برای دیروز و امروز نیست کسی نگوید این باور برای بعد از صفویه است و...

زید بن موسی بن جعفر برادر امام رضا علیه السلام بود ولی وضعیت خوبی نداشت در زمان خلفای عباسی قیام می کند و... در آنجا امام علیه السلام به یک باوری از زید اشاره می کنند و می گویند آیا تو فکر کرده ای چون از ذریه زهرا سلام الله علیها هستی تو را کفایت می کند؟

زید برای اهل بیت علیهم السلام در درس درست کرد و... امام علیه السلام هم باور او را رد کردند. و به او فرمودند اگر بنا باشد تو بدون عمل صالح بهشت بروی چون شیعه هستی سید هستی و... اما پدر تو موسی بن جعفر علیه السلام با زور عمل (نماز، روزه و...) بهشت برود تو فضیلت از پدرت بیشتر است چون تو بدون سختی عمل بهشت می روی ولی پدرت با عملش بهشت می رود. بعد هم باور زید را کامل رد کردند.

در قرآن، من یک وقتی گذاشتم با تعابیر مختلفی که وجود دارد حدود 315 بار قرآن در مورد نجات انسان ها از دو عنصر نام می برد آمنوا و عملوا الصالحات. ایمان و عمل صالح

دقت کنید عمل صالح، باور قلبی صحیح نیست. چون عمل جوانحی در آمنوا آمده است.

ما اشعری هم نیستیم بگویم عمل صالح را خداوند باید معین کند. برخی از اعمال صالح نیاز به بیان شارع دارد مثل عبادات و

برخی هم نیاز به بیان شارع ندارد مثل صدق، اداء امانت، عدم خیانت، عدم ظلم و...

اگر باوری باشد که نجات انسان را مشروط به عمل صالح نکند با این آیات مشکل پیدا می کند. ما از ائمه یاد گرفتیم اگر چیزی از ما رسید و شاهدهی از قرآن پیدا کردید عمل کنید اما اگر شاهدهی از قرآن پیدا نکردید یا مخالف قرآن بود کنار بگذارید. به قول شاعر که گفت: هر که علیدوست بود اهل بهشت است آیا درست است یا نه؟

استاد: به عنوان طلبه ای که از دهه 50 اهل مطالعه بوده است عرض می کنم من در دهه 50 کتاب های مرحوم شریعتی را می خواندم، شبهای پیشاور را هم می خواندم، المراجعات را نیز می خواندم و... در کل ما سه نظر داریم. 1. افراط 2. تفریط 3. اعتدال

1. تفریط: نظر بهاء ندانن به اعتقاد و موضوعیت عمل «پراگماتیسم» آنچه مهم است عمل است. دکتر شریعتی می گوید: من فلان دانشمند یهودی را مقدم بر فلان عالم شیعی می دانم. (البته ممکن است حرف ایشان حیثی باشد) یعنی برای ایشان عمل موضوعیت دارد نه عقیده و اعتقاد؛ ممکن است در بین ما هم این عقیده باشد برخی می گویند ظلم نکنید خیانت نکنید و... آنچه مهم است عمل است.

2. افراط: این نظر به اعتقاد اصالت می دهد شما اگر کتاب های صفویه را ببینید یا کتاب روایی بحار النوار را ببینید متوجه می شوید که باور اصالت دارد گاهی هم باور را تنزل به حب می دهند. جالب اینکه ادله ای نیز بر این رای مطرح می کنند.

3. اعتدال: طبعاً برای ما قرآن ملاک است آمنوا و عملوا الصالحات یعنی هر دو مهم است. در اینجا ممکن است ما به همین مقدار اکتفا کنیم منتهی برای کار تحقیقی این مقدار کافی نیست. من یک تابستانی برای این کار وقت گذاشتم و حدود 80 صفحه مطلب جمع آوری کردم و... مطلب هم به این آسانی نبود. در قرآن با اینکه ما آمنوا و عملوا الصالحات داریم اما یک جاهای داریم که عمل صالح یا عمل احسانی را مطرح کرده است مثلاً در چندین جا آمده است ان الله لا یضیع اجر المحسنین. نمی فرماید: اجر المومنین یا المسلمین بلکه می فرماید: اجر المحسنین

اگر یک پزشک که ماتریالیست است خوب کار بکند و خدمت بکند آیا محسن است یا نه؟

نگوید محسن را شرع باید معنا کند. بله اگر شرع معنا کرد به روی چشم می گذاریم اما اگر معنا هم نکرد خودمان مصادیق روشنش را می فهمیم.

بعضی آیات هم از طرف مقابل داریم مثلاً می گوید مثل الذین کفروا بر بهم اعمالهم کرماد اشدتد به الریح فی یوم عاصف ... اعمال کفار مثل خاکستر در روز پر باد است.

اعمالهم، اعمال صالح را شامل می شود یا نه؟ عمومش عمل صالح را هم شامل می شود یعنی کفار سر سوزنی کارشان به درشان نمی خورد.

اگر روایات را ملاحظه کنید می بینید برخی روایات می فرمایند: اگر کسی محبت اهل بیت علیهم السلام را داشت ولو از سر تا پا غرق گناه باشد اهل نجات است. ان حبنا اهل البیت لیحط الذنوب عن العباد کما تحط ریح الشدید الورق من الشجرة. در اینجا آقای مطهری حرف های دارد ببینید. در برخی روایات هم آمده ان ولایتنا لا تدرک الا بالعمل.

ما برخی سلاطین را داشتیم که مثل آب خوردن خون می ریختند بعد هم روضه می گرفتند اشک می ریختند شعر هم می گفتند (بازی هم نمی کردند) شعرهای اطراف حرم حضرت معصومه علیها السلام نوعاً برای ناصر الدین شاه است. آیا برای این ها خون مردم، مال مردم و... مهم بوده است؟ من ذاتاً تاریخ را دوست دارم تا فرصت می کنم تاریخ را مطالعه می کنم هر کدام از سلاطین را که می خوانی متوجه می شوی یک بدتر از دیگری

وقتی زندگی این ها را می خوانی می فهمی که این ها چه جانورانی بوده اند.

مساله قدری عمیق است ای کاش یک مردی پیدا شود و این کار کارستان را به جایی برساند.

ما بیش از 30 سال است که این یادداشت ها را داریم افرادی آمدند و این یادداشت ها را گرفتند اما اتفاق خاصی نیفتاده است البته الحق و الانصاف کار، کار سختی است.

خدایا ما را با قرآن زنده بدار و با قرآن محشور بگردان.

الحمد لله رب العالمین